

Photo by Kirill Rusev / CC BY

Fazy grupowe

Błękitne niebo i ciepłe promienie słońca towarzyszą wspinaczom w ich drodze na szczyt. Nagle pojawia się orzeźwiający podmuch wiatru, który obecny z nimi Szerpa postrzega jako zapowiedź burzy śnieżnej.

Umiejętność interpretacji zjawisk pogodowych jest bardzo ważna podczas ekspedycji górskiej. Pozwala ona przewidzieć nadchodzące zmiany i odpowiednio się na nie przygotować. Zmiany są także częścią procesów grupowych, a korzystając z odpowiedniego modelu można nauczyć się je interpretować, a następnie odpowiednio dostosować program spotkania w zależności od fazy, w której znajduje się grupa.

Istnieje jednak wiele modeli, np. model autorstwa Bruce W. Tuckmana. Podczas przygotowywania spotkania warto więc uzgodnić z partnerem jeden wspólny. Przy tym nie możecie Państwo jednak zapomnieć, że modele są pewnym uproszczeniem rzeczywistości – niektóre fazy mogą być czasem bardziej widoczne, niektóre mniej – niektóre mogą trwać krócej albo w ogóle się nie pojawić.

W oparciu o swoje doświadczenia w zakresie polsko-niemieckiej wymiany młodzieży nasz Szerpa poleca podejście, które opiera się na publikacji PNWM *W tej zabawie jest metoda!* Zawiera ona wiele przykładów metod, które możecie Państwo wykorzystać podczas pracy z grupą.

1. Faza orientacji

Uczucia

Nieznany kraj, miejsce zakwaterowania i ludzie to czynniki, które często powodują uczucie niepewności. W przypadku spotkań międzynarodowych jest ono spotęgowane tak-

że przez obcy język i różnice kulturowe. Uczestnicy muszą zatem zaaklimatyzować się w nowej międzykulturowej grupie i często obawiają się, że inne osoby będą je oceniać czy postrzegać przez pryzmat stereotypów. Osoby o naturze dominującej próbują bronić swojej pozycji w grupie, osoby nieśmiałe wycofują się, ponieważ nie będą chciały być widoczne. Szczególnie w tej fazie, gdy uczestnicy poszukują swojego miejsca w grupie, może dojść do konfliktów. Wtedy zawsze poruszcie Państwo tę kwestię na forum grupy i dostrzeżcie Państwo w tym szansę na szczerą rozmowę o różnych – ale też i wspólnych! – punktach widzenia.

Z drugiej strony uczestnicy są także ciekawi, kogo spotkają i jaki będzie program spotkania. Wielu z nich towarzyszą więc ambiwalentne uczucia: niepewność i ciekawość.

Co można zrobić?

Zaplanujcie Państwo tę fazę szczególnie aktywnie i sformułujcie Państwo jasne komunikaty.

- Stwórzcie Państwo miłą atmosferę powitania, powitajcie Państwo każdego z osobna, zaplanujcie Państwo wspólny posiłek powitalny, poprzez odpowiednie przygotowanie pomieszczeń zadbajcie Państwo o uroczystą i miłą oprawę.
- Dajcie Państwo uczestnikom możliwość lepszego zorientowania się w nowej sytuacji: przedstawcie im Państwo program spotkania, oprowadźcie ich Państwo po miejscu zakwaterowania / pomieszczeniach, poinformujcie ich Państwo o wewnętrznych regułach i o ofercie spędzania czasu wolnego itp. →

Szerpa

Szerpa

- Poprzez zastosowanie odpowiednich metod, wspierających wzajemne poznanie się, stwórzcie Państwo uczestnikom możliwość zbliżenia się do siebie i zadbanie Państwo o to, by dobrze czuli się w grupie. Przedstawcie Państwo zespół prowadzący i podkreście Państwo, że uczestnicy mogą zwracać się do Państwa ze wszystkimi sprawami.
- Wykorzystajcie Państwo metody aktywizujące, takie jak symulacje, gry planowe, które sprzyjają integracji grupy.

spotkania da Państwu i uczestnikom możliwość sprawdzenia, jak posuwa się praca nad tematem / projektem i jakie jest samopoczucie poszczególnych członków grupy w danym momencie.

- Zastosujcie Państwo metody, które pomogą pokonać kryzysy i będą źródłem nowej energii.

2. Faza kreatywności

Uczucia

Po tym jak uczestnicy poznali siebie nawzajem i czują się komfortowo, chcą mieć możliwość dalszej wymiany poglądów i wspólnego aktywnego działania. Ich celem jest zarówno jeszcze lepsze poznanie poszczególnych osób i całej grupy, a także wykorzystanie własnych talentów / umiejętności dla dobra wspólnego projektu itp.

Co można zrobić?

W tej fazie realizujcie Państwo wszystkie aktywności i metody zgodnie z zaplanowanym programem. Uczestnicy są teraz najbardziej zmotywowani do aktywnego uczestnictwa, chętnie przejmują odpowiedzialność i identyfikują się z tematem. Aby zapewnić im jak najlepsze warunki do efektywnej i owocnej pracy, wyraźnie poinformujcie ich Państwo o celach oraz o przedziale czasowym, przewidzianym na dane aktywności.

3. Faza znużenia

Uczucia

Długie wspólne wieczory, intensywny program, różni ludzie, języki i kultury to czynniki, które u wielu uczestników powodują uczucie znużenia, które klęci się z chęcią wykorzystania wyjątkowej sytuacji, jaką stwarza spotkanie jako odskocznia od uporządkowanego dnia codziennego, znanych potraw, swojego języka ojczystego i znajomego otoczenia. W tej fazie nastrojów grupy może się pogorszyć, mogą również wystąpić otwarte konflikty.

Co można zrobić?

- Stwórzcie Państwo uczestnikom możliwość odpoczynku w samotności, dajcie im Państwo czas wolny, w którym nie pracują nad tematem projektu. Rolę takich przerw spełniają: ognisko, grill, gry, wycieczka, czas do własnego zagospodarowania, wyjazd nad wodę itp.
- Dajcie Państwo uczestnikom okazję do przekazywania informacji zwrotnej. Wiele osób czuje się znacznie lepiej, gdy może wyrazić głośno, że są na przykład zmęczone. Przeprowadzenie ewaluacji w trakcie trwania

4. Faza dekonstrukcji

Uczucia

Uczestnicy coraz mocniej uświadamiają sobie, że czas spotkania dobiega końca. Dostrzegają, że tym samym kończy się czas ich przebywania ze sobą / wspólnej pracy.

Co można zrobić?

Zaplanujcie Państwo razem z uczestnikami oficjalny i uroczysty punkt programu kończący spotkanie, podczas którego zostaną zaprezentowane rezultaty pracy. Pozwólcie im Państwo poczuć, że to, czego dokonali, zasługuje na uznanie. Poprzez organizację wielkiej imprezy, uroczystej kolacji pożegnalnej, uroczystego otwarcia, czy poprzez złożenie gratulacji zwycięzcom itd., pozwólcie im Państwo doświadczyć, że spotkanie było sukcesem.

5. Faza pożegnania

Uczucia

Spotkanie się skończyło. Uczestnicy z jednej strony cieszą się, że wrócą do domu, do rodziny, przyjaciół itd. Z drugiej strony trudno im jest rozstać się z ludźmi, których polubili. Nawiązane zostały przyjaźnie, a następne spotkanie odbędzie się dopiero za jakiś czas.

Co można zrobić?

- Zaplanujcie Państwo czas na wymianę doświadczeń i refleksję, podczas której uczestnicy mogą zwerbalizować swoje uczucia.
 - Stwórzcie im Państwo możliwość wymiany danych kontaktowych (w świecie wirtualnym i realnym), aby w ten sposób uzyskali możliwość dalszych kontaktów.
 - Zaplanujcie Państwo wraz z uczestnikami następne spotkanie, czyli pokażcie im Państwo, że niebawem znów się spotkają.
 - Ułatwcie im Państwo pożegnanie stosując rytuały (piosenka pożegnalna, zdjęcie grupowe, gra z oklaskami, błogostawieństwo na podróż itp.).
- Więcej informacji: *W tej zabawie jest metoda! Podręcznik dla praktyków polsko-niemieckiej wymiany młodzieży*, 2008, Warszawa i Poczdam, PNWM